



**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

**PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJOS
IŠVADA
DĖL GENERALINIO PROKURORO 2015-04-28 KREIPIMOSI DĖL
PROKURORĖS E. K. GALIMAI PADARYTO PROKURORŲ ETIKOS
KODEKSO NORMŲ PAŽEIDIMO**

2015 m. birželio 29 d. Nr. 1.6-20
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2015 m. birželio 9 d. posėdyje, vykusiame Generalinėje prokuratūroje, dalyvaujant Komisijos nariams Vidai Ramanauskienei (Komisijos pirmininke), Alvydui Benošiui, Renaldai Kučinskaitei, Ernestui Vainui, sekretoriaujant Gintarei Bliujienei (Komisijos sekretorė), išnagrinėjusi generalinio prokuroro kreipimąsi dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros Penktojo skyriaus prokurorės E. K. galimai padaryto prokurorų etikos kodekso normų pažeidimo,

n u s t a t ė:

2015-04-28 vykusiame Komisijos posėdyje priimtas nagrinėti generalinio prokuroro 2015-04-28 kreipimasis Nr. 17.9-1551 dėl Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros Penktojo skyriaus prokurorės E. K. prašymo pradėti ikiteisminį tyrimą dėl vengimo išlaikyti vaikus. Prokurorės prašyme nurodyta, kad jos vaikų tėvas D. A., dirbantis Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Širvintų policijos komisariato Operatyvaus valdymo skyriaus viršininku, nuo 2015 m. sausio mėn. vengia išlaikyti vaikus ir neteikia išlaikymo.

D. A. pateikė dokumentus, įrodančius, kad reguliariai kas mėnesį perveda teismo nustatytą sumą vaikų išlaikymui į E. K. banko sąskaitą, tai yra nevengia išlaikyti vaikų.

Nurodytos aplinkybės leidžia teigti, kad prokurorė E. K., kreipdamasi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, galimai pateikė neteisingus duomenis.

Kartu su generalinio prokuroro kreipimusi Komisijai buvo pateikti šie dokumentai:

1. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Panevėžio miesto policijos komisariato viršininko V. S. raštas „Dėl prokurorės E. K. elgesio“. Rašte nurodyta, kad 2015-04-09 buvo gautas prokurorės E. K. prašymas pradėti ikiteisminį tyrimą dėl vengimo išlaikyti vaikus, nes vaikų tėvas D. A., dirbantis Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Širvintų rajono policijos komisariato Operatyvaus valdymo skyriaus viršininku, nuo 2015 m. sausio mėn. vengia išlaikyti vaikus ir neteikia išlaikymo. Iš D. A. buvo gauti dokumentai – AB SEB banko sąskaitų išrašai, iš kurių matyti, kad 2015-01-14, 2015-02-15 ir 2015-03-25 į E. K. sąskaitą pervesta po 357,39 eurų. Iš pateiktų dokumentų darytina išvada, kad D. A. reguliariai kas mėnesį į E. K. banko sąskaitą perveda teismo nustatytą sumą vaikų išlaikymui.

2. E. K. 2015-03-24 prašymas pradėti ikiteisminį tyrimą dėl vengimo išlaikyti vaikus. Prašyme nurodyta, kad 2012-04-23 Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo sprendimu priteista iš D. A. nepilnamečiams sūnams teikti išlaikymą po 600 litų kiekvienam iš jų kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis nuo 2011-12-23 iki vaikų pilnametystės. Atsižvelgdama į tai, kad D. A. vengia išlaikyti vaikus, neteikia išlaikymo (paskutinį kartą sumokėjo išlaikymą už 2015 m. sausio mėnesį), prokurorė prašo pradėti ikiteisminį tyrimą pagal Baudžiamojo kodekso 164 straipsnį.

3. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Panevėžio miesto policijos komisariato VPS tyrėjos G. A. 2015-04-17 nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, nes nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. Nutarimu konstatuota, kad D. A. nevengia mokėti savo sūnams Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo sprendimu Nr. priteisto

išlaikymo, kadangi iš pateiktų SEB banko sąskaitos išrašų matyti, kad jis reguliariai kas mėnesį perveda teismo nustatytą sumą į E. K. banko sąskaitą.

4. Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2012-04-23 sprendimas, kuriuo iš D. A. nepilnamečiams sūnams priteistas išlaikymas po 600 LT kiekvienam iš jų kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis nuo 2011-12-23 iki vaikų pilnametystės.

5. AB SEB banko išrašas, iš kurio matyti, kad D. A. 2015-01-14, 2015-02-15 E. K. į banko sąskaitą pervedė po 357,39 eurų. AB „SEB“ banko vietinio mokėjimo nurodyme matyti, kad 2015-03-25 D. A. į E. K. sąskaitą užpildė nurodymą pervesti 357,39 eurus.

Siekdama nustatyti ir įvertinti generalinio prokuroro kreipimesi nurodytas aplinkybes, Komisija ištyrė ir įvertino prokurorės E. K. paaiškinime bei su juo pateiktuose dokumentuose nurodytas aplinkybes.

E. K. 2015-06-08 paaiškinime nurodė, kad nėra priimtas galutinis procesinis sprendimas pagal jos 2015-03-24 pareiškimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo. Paaiškinime taip pat teigiama, kad pagal prokurorės skundą Panevėžio m. policijos komisariato 2015-04-17 nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą buvo panaikintas kaip neteisėtas ir nepagrįstas. Panevėžio miesto policijos komisariato viršininkas V. S. 2015-04-21 rašte „Dėl prokurorės E. K. elgesio“ melagingai nurodė, kad ji 2015-03-24 pareiškime dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo nurodžiusi, jog D. A. nuo 2015 m. sausio mėnesio vengia išlaikyti vaikus. Ji pareiškime kaip vadą pradėti ikiteisminį tyrimą pagal Baudžiamąjį kodeksą nurodė, kad D. A. paskutinį kartą sumokėjo išlaikymą vaikams už 2015 m. sausio mėn. Akivaizdu, kad V. S. rašte iškraipytas jos pareiškimo tekstas, jis iš esmės skiriasi nuo jos pateiktų duomenų. Komisijai nepateikti duomenys apie tai, kad D. A. dirbo Panevėžio miesto policijos komisariate, t. y. toje pačioje įstaigoje, kuriai vadovauja V. S., ir dėl to kyla interesų konfliktas. Darytina pagrįsta prielaida, kad taip bandoma padėti D. A. išvengti baudžiamosios atsakomybės.

Prokurorės teigimu, elektroninio susirašinėjimo su antstoliu metu D. A. pripažino, kad dėl neapsižiūrėjimo pražiopsojo sumokėti 2015 m. kovo mėnesį alimentus. D. A. turi aukštąjį teisinį išsilavinimą, puikiai supranta terminų skaičiavimą ir pagrįstai pripažino pažeidęs savo pareigą išlaikyti vaikus. Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2012-04-23 sprendimui D. A. priteista nepilnamečiams sūnams D. A. ir E. A. teikti išlaikymą po 600 litų kiekvieną mėnesį mokamą periodinėmis išmokomis nuo 2011-12-23 iki vaikų pilnametystės. Pagal Civilinio proceso kodekso 73, 74 straipsnių nuostatas 2012-04-23 teismo sprendimo vykdymo laikas baigiasi kiekvieno mėnesio 23 d. 24 val. 00 min. Jos pareiškime nurodytą teiginį, kad D. A. paskutinį kartą sumokėjo išlaikymą vaikams už 2015 m. sausio mėnesį patvirtina medžiagoje Nr. esančių banko išrašų duomenys, iš kurių matyti, kad D. A. į jos sąskaitą iki jos kreipimosi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo pervedė išlaikymą vaikams 2015-02-15, t. y. už laikotarpį nuo 2015-01-24 iki 2015-02-23 (pateikė išlaikymą už sausio mėnesį ir iš dalies už vasario mėnesį). Į teisėsaugos institucijas kreipėsi po to, kai D. A. jau buvo pažeidęs teismo sprendimą. Išlaikymą už laikotarpį nuo 2015-02-24 iki 2015-03-23 iš D. A. į savo sąskaitą gavo 2015-03-26, tik po jos kreipimosi į antstolį dėl priverstinio teismo sprendimo vykdymo ir kreipimosi į teisėsaugos instituciją dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo. Taigi, kreipdamasi į teisėsaugą su tikslu apginti savo ir vaikų pažeistas teises, ji nurodė teisingus duomenis, todėl prokurorų etikos nepažeidė.

Prokurorė E. K., vadovaudamasi Prokurorų etikos komisijos nuostatų 21 punktu, 23.2 papunkčiu, prašo panaikinti Komisijos 2015-04-28 sprendimą nagrinėti jos galimą tarnybinės etikos pažeidimą, kadangi šis sprendimas prieštarauja Prokurorų etikos komisijos nuostatų 21 punktui.

Prokurorė su paaiškinimu pateikė Panevėžio apygardos prokuratūros Panevėžio apylinkės prokuratūros vyriausiojo prokuroro pavaduotojos R. T. 2015-05-26 nutarimą, kuriuo panaikintas Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Panevėžio miesto policijos komisariato VPS tyrėjos G. A. 2015-04-17 nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą ir medžiaga grąžinta patikslinti. Nutarime nurodoma, kad įvertinus skunde ir medžiagoje esančius duomenis negalima daryti pagrįstos išvados, kad nepadaryta veika, turinti nusikaltimo, numatyto Baudžiamojo kodekso 164 straipsnyje, požymių. Nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą priimtas tinkamai

nepatikslinus pareiškime nurodytų aplinkybių, nesurinkus pakankamai duomenų, patvirtinančių Baudžiamojo proceso kodekso 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių buvimo.

Komisija 2015-06-09 vykusio posėdžio metu išklaušė prokurorės E. K. žodinį paaiškinimą.

E. K. paaiškino, kad policijos komisariato viršininko V. S. rašte yra iškraipytas jos pareiškimo turinys. Rašte teigiama, kad ji kreipėsi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo nurodydama, kad D. A. išlaikymo neteikia nuo 2015 m. sausio mėnesio, tačiau jos pareiškime buvo nurodyta, kad paskutinį kartą išlaikymas sumokėtas už 2015 m. sausio mėnesį. Ji nenurodė melagingų duomenų, kreipėsi dėl nesumokėto išlaikymo suėjus terminui, kai jis turėjo būti sumokėtas. Taip ji siekė apginti pažeistas teises, nes D. A. padarė nusikaltimą, numatytą Baudžiamojo kodekso 164 straipsnyje.

Prokurorės nuomone, jis piktybiškai nesumokėjo alimentų nustatytu laiku. Tokią nuomonę pagrindė tuo, kad kiekvieno mėnesio 15 dieną ji gaudavo pavedimą, nes D. A. buvo užsakęs banke teikiamą paslaugą periodiškai, be atskiro pavedimo, kas mėnesį nurodytą sumą pervesti į jos sąskaitą. Jis šią paslaugą atšaukė žinodamas, kaip jai svarbu gauti išlaikymą iki kiekvieno mėnesio 23 dienos.

Prokurorė paaiškino, kad iki kiekvieno mėnesio 26 dienos ji privalo sumokėti šeimos gyvenamojo būsto nuomą bei turi vaikams duoti dienpinigių ir kitaip juos išlaikyti. Ji taip pat kreipėsi ir į antstolį, kuriam perduotas teismo nutarties vykdymas. Antstolis informavo, kad jam pavyko susisiekti su D. A., kuris pažadėjo sumokėti pinigus. Tačiau pavedimą į savo sąskaitą ji gavo po dviejų dienų, t. y. po to, kai ji jau buvo pateikusi prašymą pradėti ikiteisminį tyrimą. D. A. turi aukštąjį teisinį išsilavinimą, todėl puikiai supranta terminų skaičiavimą.

Atsakydama į Komisijos narių klausimus E. K. nurodė, kad ji bandė susisiekti su D. A. telefonu, tačiau jis į jos telefono skambučius neatsakė. Jai į sąskaitą pinigai buvo pervesti tik 2015-03-26 (pavedimas padarytas 2015-03-25) Terminas baigiasi 2015-03-23. Ji iš karto, t. y. kitą dieną po to, kai baigėsi nurodytas terminas alimentams sumokėti ir jų negavusi, kreipėsi su pareiškimu pradėti ikiteisminį tyrimą. Kreipimosi tikslas – apginti savo ir vaikų pažeistas teises.

Prokurorė E. K. Komisijos prašo taikyti Prokurorų etikos komisijos nuostatų 21 punktą, kuriame nurodyta, kad Komisija nenagrinėja kreipimūsi dėl prokurorų galimai padarytų pažeidimų nebaigtuose ikiteisminiuose tyrimuose ir perduoda juos generaliniam prokurorui spręsti dėl tarnybinio patikrinimo pradėjimo.

Prokurorė paaiškino, kad dėl jos pareiškimo pradėti ikiteisminį tyrimą nutarimas, kuriuo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą, buvo panaikintas kaip neteisėtas ir nepagrįstas. Šiuo metu ji nežino, ar dėl to yra pradėtas ikiteisminis tyrimas.

Prokurorė prašo taikyti Prokurorų etikos komisijos nuostatų 23.3.4 ir 44.5 papunkčių nuostatus ir nenagrinėtą kreipimąsi grąžinti jį pateikusiam asmeniui, nes ji jokio pažeidimo nepadare.

Komisija, išnagrinėjusi kreipimąsi, ištyrusi surinktus duomenis ir išklausiusi prokurorės E. K. paaiškinimą, posėdžio metu vienbalsiais nusprendė, kad E. K., kreipdamasi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, nepadare įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo. Kiekvienas asmuo, manydamas, kad jo atžvilgiu įvykdyta nusikalstama veika, turi teisę gindamas savo interesus kreiptis dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo. Prokurorė, kreipdamasi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, nepažeidė jokių draudžiančių įstatymo nuostatų. Komisija neturi pagrindo abejoti E. K. paaiškinimu, kad ji kreipėsi įsitikinusi, kad yra įvykdyta nusikalstama veika, siekdama apginti savo vaikų pažeistas teises. Komisija konstatavo, kad E. K. institucijai, turinčiai teisę pradėti baudžiamąjį procesą, pateikė teisingus duomenis apie galimai padarytą nusikalstamą veiką. Komisijai buvo pateikti duomenys, kurie pagrindžia jos pareiškimo teiginius apie tai, nuo kada nebuvo mokamas išlaikymas vaikams. Nenustatyta jokių duomenų, kurie Komisijai būtų sukėlę abejonių dėl to, kad E. K. pateikė neteisingus duomenis. Dėl to kreipimosi teiginys, kad prokurorė pateikė neteisingus duomenis, yra nepagrįstas ir prieštarauja Komisijos nustatytoms aplinkybėms.

Pažymėtina, kad nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą pagal prokurorės E. K. skundą buvo panaikintas kaip nepagrįstas, tačiau aplinkybės, susijusios su faktinių aplinkybių

vertinimu ir tam tikrų išvadų padarymu proceso sprendime, yra procesiniai klausimai, kurie Komisijoje nenagrinėjami. Prokuroras, turėdamas aukštąjį teisinį išsilavinimą, įgytas žinias gali panaudoti ir sprenddamas įvairius klausimus privačiame gyvenime. Šiuo atveju nesant duomenų, kad prokurorė savo žinias būtų panaudojusi priešingiems teisei tikslams ar būtų skatinusi arba atlikusi neteisėtus veiksmus, prokurorės veiksmus, kreipiantis dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, nėra pagrindo traktuoti kaip neteisėtus ar prieštaraujančius prokuroro etikai.

Komisija, įvertinusi visas faktines aplinkybes ir surinktą medžiagą, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų 43 punktu, 43.1 papunkčiu,

k o n s t a t u o j a ,

kad Vilniaus apylinkės prokuratūros Penktojo skyriaus prokurorė E. K., kreipdamasi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo.

Komisijos pirmininkė

Vida Ramanauskienė

Komisijos nariai:

Alvydas Benošis

Renalda Kučinskaitė

Ernestas Vainas